

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/6540,Seminarium-Spacerkiem-po-Warszawie-Oblicza-stolecznych-dzielnic-w-XX-w-Praga-i-j.html>
19.03.2026, 10:00

Seminarium „Spacerkiem po Warszawie”. „Oblicza stołecznych dzielnic w XX w. – Praga i jej historia” – Warszawa, 5 maja 2011

05.05.2011

Zakończyła się piąta edycja wykładów dla nauczycieli historii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, studentów kierunków humanistycznych oraz uczniów wybierających tematy związane z kulturą i historią najnowszą do ustnej prezentacji maturalnej z języka polskiego. Odbędzie się sześć spotkań w cyklu miesięcznym, prezentujących historię warszawskich dzielnic w XX wieku. Każdy z wykładów rozpoczynało krótkie wprowadzenie historyczne, dotyczące topografii dzielnicy oraz zarysu dziejów do 1939. Została nakreślona charakterystyka infrastruktury miejskiej, urbanistyki i specyfika zabudowy danej dzielnicy z wyróżnieniem tych obiektów, które decydowały o jej charakterze, np. osiedli spółdzielczych na Żoliborzu i Ochocie, domów robotniczych na Woli czy Pradze, luksusowych kamienic na Mokotowie czy ogromnych gmachów rządowych i publicznych rozrzuconych wokół zbyt gęsto zabudowanego Śródmieścia. Część trzecia podsumowywała skalę zniszczeń wojennych i ich wpływ na powojenny kształt dzielnicy. Część czwarta była poświęcona procesowi odbudowy, część piąta – rozbudowy i ewolucji przestrzennej po lata 80., ze szczególnym podkreśleniem dokonań urbanistyki megaosiedli i opisem ich stylistycznego charakteru. A wszystko to na tle historycznym, społecznym i ideologicznym.

Ostatnie w tym roku szkolnym seminarium odbyło się 5 maja 2011 r. w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. Janusza Kurtyki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 21/25 (obok Trasy Łazienkowskiej).

Temat: Praga i jej historia

- I Geneza praskich założeń miejskich w XVII i XVIII w. (Praga Magnacka, Praga Biskupia, Golędzinów, Skaryszew, Kamion)
- II Niszczenie i odradzanie się centralnej Pragi na przełomie XVIII i XIX w. (rzeź Pragi w 1794 r., praskie fortyfikacje doby napoleońskiej, projekty urbanistyczne dla Pragi lat 1815-1830)
- III Nowe założenia urbanistyczne w drugiej połowie XIX w. (Praga centralna w rejonie dojazdu do mostu stałego, Nowa Praga, Szmulowizna, Kamionek)
- IV Rozwój Pragi jako węzła kolejowego i po przyłączeniu przedmieść (1866-1914)
- V Miasto prawobrzeżne w dobie II Rzeczypospolitej (nabytki terytorialne i plany urbanistyczne, Praga centralna, Grochów, Witolin, Gocław i Gocławek, Saska Kępa, Targówek, Bródno)
- VI Straty wojenne w latach 1939-1944
- VII Rozwój miasta prawobrzeżnego w latach 1945-1956 (zmiany granic i rozwój urbanistyczny, Osiedle Praga I – kontynuacja funkcjonalistycznych wzorców przedwojennych, Osiedle Praga II – sztandarowe dzieło socrealizmu na prawym brzegu, socrealistyczne osiedla Grochów I, II i III, lotnisko na Gocławku, przemysłowy Żerań, niezrealizowana socrealistyczna dzielnica na Szmulowiznie i inne zarzucone projekty)
- VIII Praga Północ i Praga Południe po 1956 r. (Osiedla: Praga III, Panieńska, Szmulowizna, Jagiellońska, Gocław, Grochów, Przyczółek Grochowski, Ostrobramska, Saska Kępa, największe

osiedla poza granicami obecnej Pragi – Bródno i Tarchomin)

● IX Praga po 1990 r.

Wykład:

Jarosław Zieliński, historyk architektury i jeden z najbardziej cenionych współczesnych warsavianistów, autor m.in. wielotomowego „Atlasu dawnej architektury ulic i placów Warszawy”, albumu „Warszawa zburzona i odbudowana”, monografii „Realizm socjalistyczny w Warszawie. Urbanistyka i architektura”, przewodników historycznych po stołecznych dzielnicach, a także szeregu artykułów dotyczących historii i dziedzictwa Warszawy publikowanych m.in. na łamach „Stolicy” i „Spotkań z Zabytkami”.

Koordynator projektu:

Sławomir Stępień, tel. (0-22)860-70-50, slawomir.stepien@ipn.gov.pl

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

foto #1

foto #2

foto #3